

**Министерство за Финансии на Република Македонија
Сектор за управување со јавен долг**

**Годишен извештај за управување со јавниот долг на
Република Македонија за 2010 година**

Скопје, 2011

Содржина

I. Вовед.....	4
I.1. Методологија.....	4
II. Макроекономски движења во 2010 година.....	5
III. Извршување на Буџетот на Република Македонија за 2010 година.....	6
IV. Позначајни активности во периодот јануари-декември 2010 година.....	7
IV.1. Меѓународно окружување (каматни стапки и девизни курсеви).....	7
IV.2. Кредитен рејтинг на Република Македонија во 2010 година.....	9
IV.3. Движење на јавниот долг	10
IV.4. Издавање деветта емисија на обврзниците за денационализација.....	12
IV.5. Сервисирање на јавниот долг.....	12
IV.6. Континуирани државни хартии од вредност	13
IV.6.1. Примарен пазар на државни хартии од вредност (ДХВ)	13
IV.6.2. Секундарен пазар на ДХВ.....	14
IV.7. Новосклучени заеми во 2010 година.....	15
IV.7.1. Новосклучени заеми на централната влада.....	15
IV.7.2. Новосклучени заеми на локална самоуправа.....	17
IV.7.3. Новосклучени заеми на јавни претпријатија.....	18
IV.8. Издадени гаранции во 2010 година.....	19
V. Преглед на квантитативните таргети	20
V.1. Јавен долг и државен долг во однос на БДП.....	21
V.2. Гарантиран јавен долг во однос на БДП.....	21
V.3. Учество на евро долгот во вкупниот јавен долг	22
V.4. Нето задолжување во 2010 година.....	22
V.5. Ново издадени гаранции	22
VI. Активности во управувањето со јавниот долг.....	23
VI.1. Повлечени средства по основ на надворешен јавен долг.....	23
VI.2. Примарен пазар на ДХВ.....	23
VI.3. Секундарен пазар на ДХВ.....	27
VI.3.1. Македонска берза АД Скопје.....	27
VI.3.2. Пазари преку шалтер.....	28
VI.4. Сервисирање на вкупниот јавен долг.....	28
VII. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг.....	30
VII.1. Вкупен јавен долг.....	30
VII.2. Надворешен јавен долг.....	32
VII.3. Внатрешен јавен долг.....	34
VII.4. Гарантиран јавен долг.....	36

Табели:

Бр.1 Споредба на портфолиото на јавниот долг и квантитативните таргети утврдени во Стратегијата.....	20
Бр.2 Повлекувања по основ на склучени и новосклучени кредити по кредитори и нивоа на јавен долг.....	23
Бр.3 Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзници.....	23
Бр.4 Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула.....	24
Бр.5 Каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула.....	25
Бр.6 Отплати по основ на вкупен јавен долг за 2010 година.....	28
Бр.7 Вкупен јавен долг според GFS методологија и Законот за јавен долг.....	30
Бр.8 Просечно време на достасување – АТМ (во години).....	31
Бр.9 Времетраење (Duration) на внатрешен јавен долг (во години).....	31
Бр.10 Просечно време до рефиксирање – АТМ (во години).....	31
Бр.11 Надворешен јавен долг по кредитори и должници.....	32
Бр.12 Внатрешен јавен долг според GFS и Законот за јавен долг	34

Графикони:

Гр.1 Движење на каматната стапка ЕУРИБОР во 2010.....	7
Гр.2 Движење на каматната стапка ЛИБОР во 2010.....	7
Гр.3 Девизен курс денар/евро.....	8
Гр.4 Девизен курс денар/американскидолар.....	8
Гр.5 Девизен курс евро/американскидолар.....	8
Гр.6 Девизен курс евро/јен.....	8
Гр.7 Споредба на односот јавен долг/БДП, државен долг/БДП и таргетите.....	21
Гр.8 Споредба на односот гарантиран долг/БДП и таргетите.....	21
Гр.9 Валутна структура на надворешниот јавен долг и таргетот за 2010год.....	22
Гр.10 Побарувачка и реализација на ДХВ на аукциите јан-дек 2010.....	24
Гр.11 Каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ без девизна клаузула.....	25
Гр.12 Каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ со девизна клаузула.....	25
Гр.13 Сопственичка структура на континуирани ДХВ.....	26
Гр.14 Рочна структура на континуирани ДХВ.....	26
Гр.15 Обем на тргување со структурни државни обврзници.....	27
Гр.16 Принос до достасување на структурните државни обврзници.....	27
Гр.17 Склучени трансакции на пазарот преку шалтер на ДЗ во 2010 год.....	28
Гр.18 Отплата на камата и главница по основ на вкупен јавен долг.....	29
Гр.19 Каматни трошоци за сервисирање на вкупниот јавен долг во однос на приходи, расходи и БДП.....	29
Гр.20 Отплата на главнина за вкупен јавен долг во однос на приходи, расходи и БДП.....	29
Гр.21 Движење на јавниот долг во однос на БДП.....	30
Гр.22 Каматна структура на вкупниот јавен долг.....	30
Гр.23 Валутна структура на вкупниот јавен долг.....	31
Гр.24 Пазарен/непазарен вкупен јавен долг.....	31
Гр.25 Структура на надворешниот јавен долг по кредитори.....	32
Гр.26 Структура на надворешниот јавен долг по мултилатерални кредитори.....	33
Гр.27 Валутна структура на надворешниот јавен долг.....	33
Гр.28 Каматна структура на надворешниот јавен долг.....	33
Гр.29 Валутна структура на внатрешниот јавен долг.....	34
Гр.30 Каматна структура на внатрешниот јавен долг.....	35
Гр.31 Однос меѓу состојбата на структурните обврзници и континуираните ДХВ.....	35
Гр.32 Состојба на гарантиран јавен долг.....	36
Гр.33 Гарантиран јавен долг по кредитори.....	36
Гр.34 Гарантиран јавен долг по должници.....	36

Врз основа на член 27 став 2 од Законот за јавен долг (Службен весник на Република Македонија бр.62/05, 88/08, 35/11), Собранието на Република Македонија се информира со Годишниот извештај за управување со јавниот долг на Република Македонија за 2010 година.

I. Вовед

Изготвувањето на Годишниот извештај за управувањето со јавниот долг има за цел поблиску и на редовна основа да ги информира Владата и Собранието на Република Македонија и да ја запознае јавноста со карактеристиките на вкупниот јавен долг на Република Македонија, како и со мерките кои се преземени во текот на минатата година за ефикасно управување со должничкото портфолио на Република Македонија.

Годишниот извештај претставува сумирање на резултатите од имплементацијата на Стратегијата за управување со јавен долг за период од 2010 до 2012 година („Службен весник на Република Македонија“ број 75/10), во понатамошниот текст: Стратегија.

Целите на управувањето со јавниот долг на Република Македонија според Законот за јавен долг се следните:

1. Преземање мерки и активности од Министерството за финансии заради обезбедување финансирање на потребите на државата со најнизок можен трошок, на среден и на долг рок, и со одржливо ниво на ризик; и
2. Преземање мерки и активности од Министерството за финансии заради развој и одржување ефикасни домашни финансиски пазари.

I.1. Методологија

Јавниот долг на Република Македонија е државниот долг и долгот на јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или доминантна сопственост на државата, општините, општините во градот Скопје и Градот Скопје и на Народна банка на Република Македонија. Државниот долг ги опфаќа сите финансиски обврски создадени со задолжување на Република Македонија, вклучувајќи го долгот на јавните установи на Република Македонија, општините, долгот на општините во градот Скопје и на Градот Скопје. Оттука, како носители на јавниот долг може да се јават Владата на Република Македонија, општините, општините во градот Скопје и Градот Скопје, јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата, општините, општините во градот Скопје и Градот Скопје и Народна банка на Република Македонија.

Оваа дефиниција за јавниот долг е содржана во Законот за јавен долг и ја претставува т.н. **национална методологија** за пресметка на јавниот долг и е усогласена со методологијата ГФС која е содржана во **Прирачникот за статистика на владините финансии, издаден од ММФ** и претставува често применувана методологија за пресметка на долгот на јавниот сектор.

II. Макроекономски движења во 2010 година

Тековен макроекономски амбиент

Сè уште ранливото макроекономско окружување и ниското ниво на инвестициска доверба, како резултат на ефектите од глобалната економска криза, придонесоа во првиот квартал од 2010 година да биде забележан пад на БДП од 0,5% на реална основа, но веќе од вториот квартал се покажаа знаци на заздравување на економијата, кога БДП забележа реална стапка на раст од 1,5%. Во третиот и четвртиот квартал економската активност се интензивираше со стапка на раст на БДП од 2,1% и 3,8%, соодветно. Со тоа просечниот економски раст во 2010 година е позитивен и изнесува 1,8% на реална основа.

По напуштањето на негативните стапки на инфлација карактеристични за 2009 година, **инфлацијата** во текот на 2010 година се одржуваше на ниско и стабилно ниво. Просечната стапка на инфлација во 2010 година изнесува 1,6% и главно се должи на зголемувањето на цените на електричната енергија на почетокот на годината и зголемувањето на цените на парното во јануари и август (придонес од 0,8 п.п.), како и на повисоките цени на нафтените деривати (придонес од 0,6 п.п.). Базичната инфлација, која ги исклучува храната и енергијата, во текот на 2010 година се одржуваше стабилна, околу нулата.

На **пазарот на труд**, забележлива е одредена позитивна динамика што може да се смета за одраз на закрепнувањето на економијата од светската економска криза. Стапката на активност за 2010 година изнесува 56,9% и е повисока за 0,2 п.п. во однос на претходната година, стапката на вработеност изнесува 38,7%, додека стапката на невработеност изнесува 32% и бележи благо намалување од 0,2 п.п. споредено со 2009 година. На крајот од 2010 година, активното население во Република Македонија изнесува 954.928 лица, од кои вработени се 659.557 лица, додека 295.371 лице се невработени.

Во **надворешниот сектор**, по контракцијата на надворешно - трговската размена во 2009 година, во текот на 2010 година, како резултат на позитивните перформанси во светот и посебно во Европа, трговската размена со странство и особено извозот растеа со висока динамика. Извозот на стоки во 2010 година е повисок за 29,7% споредено со претходната година. Увозот на стоки во 2010 година се прилагодуваше со побавно темпо, остварувајќи просечен раст од 13,9%. Како резултат на ваквите движења реализираниот трговски дефицит е намален за околу 4,1% споредено со 2009 година и изнесува 23,4% од БДП, наспроти 25,3% од БДП во претходната година.

Во доменот на **јавните финансии**, во 2010 година фискалната политика се спроведуваше во рамки на пролонгираното влијание на светската економска криза, пред сè заради неочекуваниот екстерен шок, односно должничката криза во Грција и други европски земји. Во тие рамки, остварените движења во првиот квартал од годината ја наметнаа потребата од прилагодувања на фискалната политика со трендовите во економијата и консолидирање на јавните финансии. Навременото и ефикасно водење на фискалната политика доведе до предлог на Измени и дополнувања на Буџетот на Република Македонија за 2010 година преку ограничување на јавната потрошувачка, со цел да се задржи планираното ниво на буџетскиот дефицит и да се зачува макроекономската стабилност. Така, Владата на Република Македонија во јули

2010 година го усвои Ребалансот на Буџетот за 2010 година, со кој се коригираше проекцијата на приходите и расходите надолу за 3%, притоа задржувајќи го истиот дефицит од 2,5% од БДП.

III. Извршување на Буџетот на Република Македонија за 2010 година

На полето на **јавните финансии**, во 2010 година, како и досега, продолжи да се води дисциплинирана и прудентна фискална политика.

Вкупните буџетските приходи се остварени во апсолутен износ од 132,148 милијарди денари.

Вкупните буџетските расходи во 2010 година се реализирани во апсолутен износ од 142,691 милијарди денари.

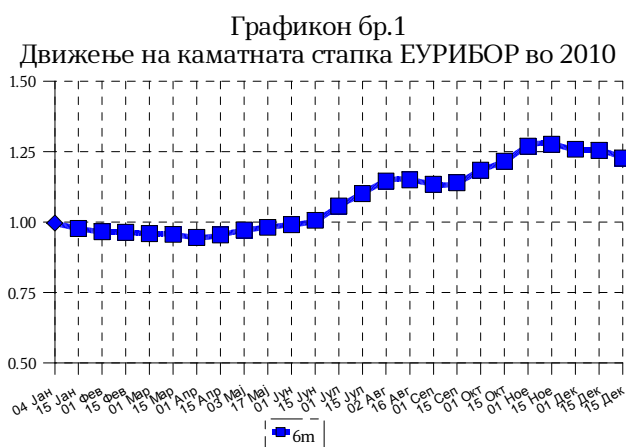
Буџетот на Република Македонија во 2010 година оствари дефицит во износ од 10,543 милијарди денари или 2.48% од БДП, односно планот беше целосно остварен.

IV. Позначајни активности во периодот јануари-декември 2010 година

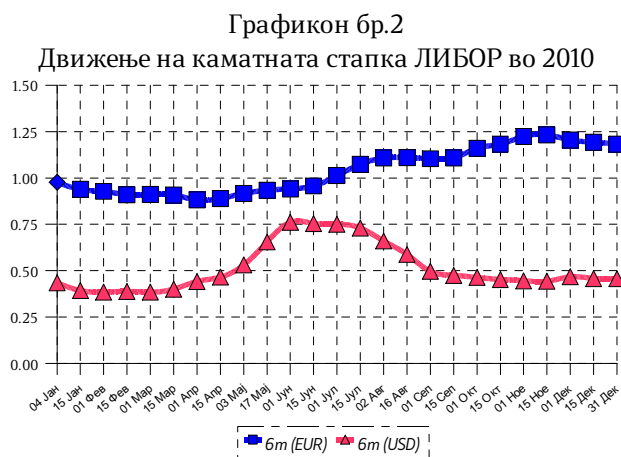
IV.1 Меѓународно окружување (каматни стапки и девизни курсеви)

Во текот на 2010 година, каматните стапки на меѓубанкарскиот пазар на депозити во еврозоната покажаа стабилност во првата половина на 2010 година додека во втората половина тие почнаа постепено да се зголемуваат. Така, меѓубанкарската каматна стапка 6-месечен Еурибор во текот на 2010 година се зголеми за 0,231 процентни поени, односно на почетокот на јануари изнесуваше 0,976%, додека на крајот од декември 2010 година изнесуваше 1,227%. Истиот тренд го следеше и меѓубанкарската каматна стапка Либор. Имено, на меѓубанкарскиот пазар на депозити во Лондон, 6-месечниот Либор за евро валута на почетокот на 2010 година изнесуваше 0,977%, а на крајот на годината неговата вредност беше 1,183%.

Кај меѓубанкарската каматна стапка Либор за доларска валута со рок на достасување од 6 месеци, во првиот семестар од 2010 година забележан е благ пораст на стапката, додека во вториот семестар од годината каматната стапка бележеше постојано намалување, при што во декември нејзината вредност се доближи на приближно истото ниво како на почетокот од годината. Така, просечната каматна стапка на 6-месечниот Либор за доларска валута во јануари изнесуваше 0,434%, а во декември 0,456%.

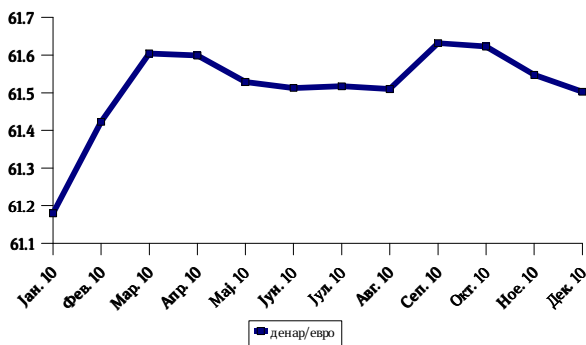
Извор: European Banking Federation

Извор: British Bankers Association

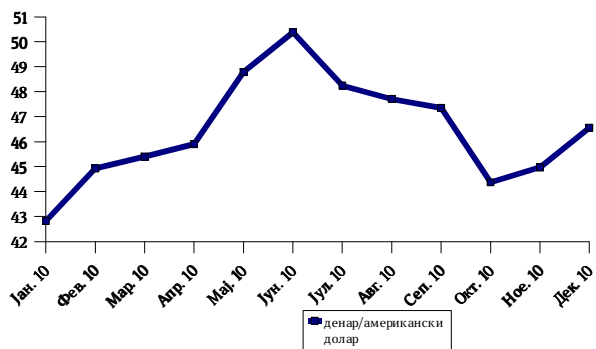
На девизниот пазар во Република Македонија, во текот на 2010 година девизниот курс на денарот во однос на еврото се движеше во вредносниот интервал од 61,1642 до 61,6782 денари за едно евро. На почетокот од 2010 година, девизниот курс денар/евро изнесуваше 61,1659 денари, додека на крајот на декември 2010 година тој изнесуваше 61,5050 денари. Во текот на првите шест месеци од 2010 година, девизниот курс на денарот во однос на американскиот долар бележеше континуирано депрецирање, при што највисоката вредност на девизниот курс денар/американски долар ја достигна во јуни кога изнесуваше 51,5036 денари за еден американски долар. По овој период следеше постојано намалување на вредноста на доларот, така што на крајот на декември девизниот курс денар/американски долар беше во висина од 46,314 денари за еден американски долар.

Графикон бр. 3 Девизен курс денар/евро

Извор: НБРМ

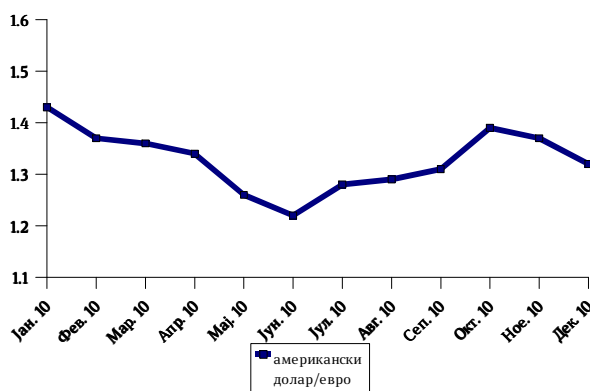
Графикон бр. 4 Девизен курс денар/американски долар

Извор: НБРМ

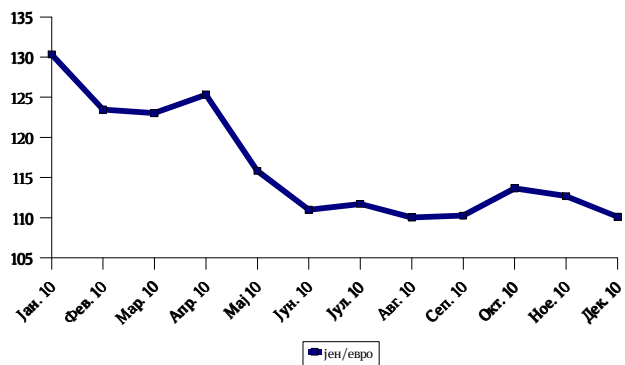
На меѓународниот финансиски пазар, во првиот семестар од 2010 година, вредноста на еврото во однос на американскиот долар бележеше континуирано депрецирање, додека во вториот семестар од годината вредноста на еврото почна да ја зголемува својата вредност. Во јануари девизниот курс американски долар/евро изнесуваше 1,44 долари за едно евро, а во декември 1,328 долари за едно евро што претставува намалување за 7,82%. Истовремено, кај девизниот курс јен/евро забележано е депрецирање на еврото во однос на јапонскиот јен. Во анализираниот период вредноста на еврото во однос на јенот депрецираше за 15,52%, односно во јануари просечниот девизен курс јен/евро изнесуваше 130,3390 јени за едно евро, додека во декември тој изнесуваше 110,1096 јени за едно евро.

Графикон бр. 5 Девизен курс американски долар/евро

Извор: European Central Bank

Графикон бр. 6 Девизен курс јен/евро

Извор: European Central Bank

IV.2. Кредитен рејтинг на Република Македонија во 2010 година

Оценките за кредитниот рејтинг кои Република Македонија ги доби во 2009 и 2010 година од страна на меѓународните кредитни рејтинг агенции: Standard & Poor's и Fitch, се прикажани во табелата во продолжение:

Кредитната рејтинг агенција Standard & Poor's

	2009	2010
Странска валута	BB/Стабилен	BB/Стабилен
Домашна валута	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен

Извор: Standard & Poor's

Кредитната рејтинг агенција Fitch

	2009	2010
Странска валута	BB+/Негативен	BB+/Стабилен
Домашна валута	BB+/Негативен	BB+/Стабилен

Извор: Fitch

Во октомври 2010 година кредитната рејтинг агенција Fitch додели нова ревидирана оценка за кредитниот рејтинг на Република Македонија за странска и за домашна валута со променет изглед од негативен во стабилен. Рејтингот е подобрен врз основа на високата фискална дисциплина, стабилноста на јавните финансии, ниското ниво на јавниот долг, како и обновувањето на девизните резерви на стабилно ниво.

Кредитната рејтинг агенција Standard & Poor's во 2010 година, ја потврди истата оценка која беше доделена во 2009 година. Стабилниот кредитен рејтинг е добар сигнал за странските инвеститори и влијае позитивно на каматната стапка по која земјата позајмува на кредитниот пазар, како и на вкупниот економски и политички имиџ на Република Македонија.

IV.3. Движење на јавниот долг

Согласно со Националната методологија, јавниот долг¹, во периодот 1 јануари – 31 декември 2010 година се зголеми за 329,16 милиони евра и на крајот од 2010 година изнесуваше 2.458,0 милиони ЕУР, односно 35,4% од БДП (Анекс 1). Порастот на јавниот долг е главно предизвикан заради зголемување на долгот на Народна банка на Република Македонија.

Кај државниот долг² се забележува пораст од 113,5 милиони евра и на крајот на 2010 година изнесува 1.710,8 милиони евра. И покрај благото зголемување за 0,7 процентни поени во однос на БДП, односно од 23,9% на 24,6%, државниот долг на Република Македонија и во 2010 година остана на ниво кое е под рамките на Мاستришкиот критериум, според кој државниот долг не смее да надминува 60% од БДП.

Нивото на јавен долг во 2010 година е резултат на продолжување на реализацијата на проекти од областа на образованието, социјалните станови, земјоделството, здравството, патната инфраструктура, железничкиот сообраќај и енергетскиот сектор.

Од аспект на **валутната структура** на јавниот долг, доминантно учество има долгот деноминиран во евра кој учествува со 58% во вкупото портфолио. Долгот во домашна валута во однос на 2009 година се зголеми за 8 процентни поени, односно од 14% на 22%. Овој пораст на долгот во домашна валута пред сè е резултат на зголемувањето на домашниот долг на Народна банка на Република Македонија по основ на издадените благајнички записи.

Каматната структура на вкупниот јавен долг покажува релативно еднакво учество на долгот со фиксна и варијабилна каматна стапка. Така, на крајот на 2010 година долгот со фиксна каматна стапка учествуваше со 45%, додека долгот со варијабилна камата со 55%.

Во 2010 година учеството на **пазарниот долг** се зголеми за 207 милиони евра во споредба со претходната година, што е резултат на порастот на долгот по основ на издадените државни хартии од вредност и долгот на НБРМ по основ на издадени благајнички записи.

Од **аспект на ризиците** на кои подлежи должничкото портфолио на јавниот долг на Република Македонија и кои се идентификуваат во среднорочната Стратегија за управување со јавниот долг, може да се согледа умерено, но контролирано зголемување на ризикот од промена на каматните стапки. Од друга страна, зголеменото учество на долгот во домашна валута придонесе за намалување на ризикот од промена на девизниот курс. Имајќи го предвид доминантното учество на долгот во евра, како и фактот дека Република Македонија има de facto режим на фиксен девизен курс на денарот во однос на еврото, изложеноста на портфолиото на јавниот долг кон ваков

¹ **Јавен долг** е државниот долг и долгот на јавните претпријатија и трговски друштва кои се во целосна или доминантна сопственост на државата, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и на Народна банка на Република Македонија.

² **Државен долг** се сите финансиски обврски создадени со задолжување на Република Македонија, вклучувајќи го долгот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, не вклучувајќи го долгот на јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и на Народна банка на Република Македонија

ризик е помала.

Со цел следење на изложеноста на ризикот од рефинансирање, на континуирана основа се пресметува индикаторот просечно време до достасување (табела 8). Притоа, вредноста на овој индикатор за вкупниот јавен долг на крајот на 2009 година изнесува 5,51 и заклучно со 31 декември 2010 година се намалува на 5,2 години. Гледано аналитички, кај внатрешниот јавен долг постои извесно намалување на просечното време на достасување, од 1,76 години на 1,38 години. Ваквата динамика може да се објасни со постепеното достасување на обврзниците издадени поради структурни цели кои се издадени со подолги рокови на достасување, додека новото задолжување на домашниот пазар на државни хартии од вредност е со покуси рокови на достасување. И кај надворешниот јавен долг се забележува благо намалување на овој индикатор во 2010 година, односно од 7,22 на 6,95 години, што се должи на постепеното доспевање на кредитите земени под концесионални услови.

Индикаторот за мерење на достасувањето (табела 9) се пресметува кај внатрешниот јавен долг и претставува мерка за изложеноста на портфолиото на пазарниот ризик, поточно на ризикот од промена на каматните стапки. Неговата вредност на крајот на 2009 година изнесува 1,26 години, а до 31 декември 2010 година се намали на 1,03 години.

Индикаторот за изложеност на пазарниот ризик - просечно време до промена на каматните стапки (табела 10) - во текот на 2010 година се намалува од 4,58 на 4,03 години. Кај внатрешниот јавен долг и понатаму се задржува трендот на намалување на вредноста на овој индикатор. Имено, учеството на структурните обврзници кои во најголем дел имаат фиксни каматни стапки се намалува, а задолжувањето во континуирани државни хартии од вредност со рок до 1 година бележи пораст.

IV.4. Издавање деветта емисија на обврзниците за денационализација

Врз основа на Законот за издавање обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ број 37/02, 89/08 и 161/09), на 21 април 2010 година беше издадена деветта емисија на обврзници за денационализација во износ од 30 милиони евра. Условите под кои е издадена оваа емисија на обврзници се идентични како и за првите осум емисии, односно рок на достасување 10 години со фиксна годишна каматна стапка од 2%. Првата рата за исплата на главнината и каматата на овие обврзници достасува на 01.06.2011 година.

Со оваа емисија на обврзниците за денационализација опфатени се сите правосилни решенија за денационализација заклучно со 31.12.2009 година во кои како надомест се даваат обврзници.

IV.5. Сервисирање на јавниот долг

Сите обврски по основ на јавниот долг кои достасаа во 2010 година, беа редовно и навремено сервисирани од страна на Министерството за финансии, како и од останатите носители на јавниот долг.

Обврските по основ на **вкупниот јавен долг** кои беа исплатени во 2010 година изнесуваа 13.075,07 милиони денари, од кои 7.164,07 милиони денари беа за отплата на надворешен јавен долг, додека 5.911 милиони денари беа исплатени за внатрешен јавен долг.

За отплата на обврските по основ на главнина на **државниот долг** во Буџетот на РМ за 2010 година беа планирани 7.988 милиони денари, а потрошени 7.482 милиони денари.

За обврските по основ на каматни трошоци на **државниот долг** од Буџетот на РМ за 2010 година беа исплатени средства во вкупен износ од 3.174 милиони денари.

IV.6. Континуирани државни хартии од вредност

IV.6.1. Примарен пазар на државни хартии од вредност (ДХВ)

Задолжување преку издавање ДХВ во 2010 година - Со Одлуката за утврдување на максималниот износ на ново задолжување преку издавање ДХВ од страна на Владата на Република Македонија (Службен весник бр. 26/10 и 160/10) максималниот износ беше утврден во висина од 6,3 милијарди денари. Во овие рамки, новото задолжување по основ на издадени ДХВ во 2010 година изнесуваше 6,2 милијарди денари, а состојбата на вкупно издадените ДХВ заклучно со 31.12.2010 година изнесуваше 19,1 милијарди денари.

Аукции на ДХВ - Во периодот јануари - декември 2010 година, Министерството за финансии издаваше 3 и 6 месечни државни записи со и без девизна клаузула. Во овој период се одржаа вкупно дваесет и две (22) аукции на ДХВ, односно три (3) аукции на 3-месечни државни записи и деветнаесет (19) аукции на 6-месечни државни записи.

Вкупниот износ кој беше понуден на аукциите на ДХВ во 2010 година изнесуваше 35,65 милијарди денари, односно поодделно по рочности вкупниот понуден износ беше дистрибуиран на следниот начин: на аукциите на 3-месечните државни записи беше понуден износ од 3,34 милијарди денари и на аукциите на 6-месечните државни записи 32,31 милијарди денари. Вкупната реализација на аукциите во истиот период изнесуваше 32,98 милијарди денари. Врз основа на презентираниите податоци за понудениот износ и износот на реализација на аукциите на ДХВ, може да се согледа дека процентот на успешност на аукциите во 2010 година изнесува 92,51%, што претставува зголемување за 24,36 процентни поени во однос на 2009 година, кога процентот на успешност на аукциите изнесуваше 68,15%.

Портфолиото на континуирани ДХВ го сочинуваат 3-месечни, 6-месечни, 2-годишни и 3-годишни хартии од вредност. Заклучно со 31.12.2010 година, рочната структура на портфолиото на ДХВ е следна:

- процентуалното учество на 3-месечните државни записи во рочната структура изнесува 16,67%, што претставува намалување за 8,18 процентни поени во однос на 31.12.2009 година кога истото изнесуваше 24,85%,

- процентуалното учество на 6-месечните државни записи во рочната структура изнесува 82,97%, што значи зголемување за 27,47 процентни поени во споредба со 31.12.2009 година кога истото изнесуваше 55,50%,

- процентуалното учество на 12-месечните државни записи во рочната структура изнесува 0%, што претставува намалување за 14,37 процентни поени во однос на 31.12.2009 година кога истото изнесуваше 14,37%,

- процентуалното учество на 2-годишните државни обврзници во рочната структура изнесува 0,05%, што значи намалување за 3,08 процентни поени во споредба со 31.12.2009 година кога истото изнесуваше 3,13%, и

- процентуалното учество на 3-годишните државни обврзници во рочната структура изнесува 0,31%, што претставува намалување за 1,84 процентни поени во однос на 31.12.2009 година кога истото изнесуваше 2,15% (графикон 14).

Движење на каматните стапки на аукциите на ДХВ - Во зависност од типот на тендерот кој се применува, каматните стапки на ДХВ од нивното воведување до денес се одредуваат пазарно (тендер со каматни стапки) или истите се однапред дефинирани од страна на Министерството за финансии (тендер со износи). Во 2010 година, на аукциите на ДХВ се применуваше тендер со износи.

Трендот на намалување на каматните стапки на ДХВ започнат од втората половина на 2009 година продолжи со континуирано намалување на истите во текот на цела 2010 година. Во овој период најниската каматна стапка постигната на аукциите на 3-месечните државни записи без девизна клаузула изнесуваше 4,50%, додека на аукциите на 6-месечните државни записи со девизна клаузула изнесуваше 4,30% на годишно ниво. За илустрација, во 2009 година најниските каматни стапки постигнати на аукциите на 3, 6 и 12 месечни државни записи изнесуваа 5,30%, 5,50% и 5,70%, респективно.

Од презентираниите податоци за каматните стапки на ДХВ, може да се констатира дека во 2010 година каматните стапки на ДХВ (3 и 6 месечни државни записи) се намалија во просек од 0,80 до 1,20 процентни поени во однос на каматните стапки од 2009 година (графикони .11 и 12).

Сопственичка структура на примарно реализираните ДХВ - Трендот на доминантно учество на банките во сопственичката структура на недостасаните ДХВ во однос на останатите субјекти на примарниот пазарот на ДХВ продолжи и во текот на 2010 година. Заклучно со 31.12.2010 година процентуалното учество на банките во сопственичката структурата на државните хартии од вредност изнесува 75,98%, додека учеството на останатите пазарни субјекти изнесува 24,02%. Во анализираниот период, учеството на банките бележи зголемување за 5,32 процентни поени во однос на учеството на останатите субјекти кое соодветно е намалено. Заклучно со 31.12.2009 година, соодносот меѓу банките и останатите пазарни субјекти изнесуваше 70,26 наспроти 29,74, соодветно (графикон 13).

IV.6.2. Секундарен пазар на ДХВ

Секундарното тргување со ДХВ се спроведува на Македонската берза АД Скопје и на Пазарот преку шалтер (ОТС). На Македонската берза се тргува со структурни (девет емисии на државни обврзници за денационализација и обврзници за старото девизно штедење) и со континуирани државни обврзници, додека на пазарот преку шалтер се тргува само со континуираните ДХВ.

Во текот на 2010 година, вкупниот обем на тргување реализиран на Македонската берза изнесуваше 23.675.328,00 ЕУР, што претставува зголемување за 69,16% во однос на 2009 година кога изнесуваше 13.995.928,00 ЕУР. Истовремено, вкупниот остварен промет на тргување бележи зголемување за 68,18% во однос на 2009 година, односно тој во 2010 година изнесуваше 20.055.786,00 ЕУР. (графикон 15).

Во истиот период, на пазарот преку шалтер се реализирани вкупно 7 трансакции со државни хартии од вредност, при што сите склучени трансакции се однесуваат на краткорочни државни хартии од вредност. Вкупниот номинален износ на тргување изнесуваше 333.790.000,00 денари. Доколку се изврши споредбена анализа на тргувањето во 2010 година во однос на 2009 година, може да се констатира дека во 2010

година се реализирани значително помал број трансакции во однос на 2009 година, а вкупниот номиналниот износ на тргување е помал за 97.270.000,00 денари во однос на 2009 година.

IV.7. Новосклучени заеми во 2010 година

IV.7.1. Новосклучени заеми на централната влада

• **Проект за домување на социјално ранливи групи** - На 8.3.2010 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Банката за развој при Советот на Европа (ЦЕБ) потпишаа Рамковен договор за заем за делумно финансирање на Проектот за домување на социјално ранливи групи. Проектот има за цел засилување на развојот на социјалната политика преку борбата против сиромаштијата и социјалното исклучување на лица со ниски приходи и социјално ранливите групи. Еден од важните елементи на политиката за социјален развој е зголемување на квалитетот на животот на лицата со ниски приходи и ранливите групи со обезбедување соодветно домување.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 25.350.000,00 евра;
- каматна стапка: каматната стапка ќе се одредува на секоја транша поединечно;
- рок на отплата: 20 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 5 години.

• **Договор за првиот заем за развојни политики** - На 26.3.2010 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Светска банка потпишаа Договор за првиот заем за развојни политики. Корисник на средствата на заемот е Министерството за финансии. Средствата од заемот се наменети за буџетска поддршка и се доделуваат како резултат на исполнување на предвидените реформи на владините политики. Со заемот се поддржуваат реформите во процесот на управување на јавните расходи, реформите во системот на социјалната политика, како и зајакнувањето на стабилноста на финансискиот сектор.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 20.500.000,00 евра;
- каматна стапка: шест месечен ЛИБОР за евро валута со варијабилен распон;
- рок на отплата: 25 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 8 години.

• **Проект за реконструкција и доградба на јавните здравствени установи – прва фаза** - На 17.5.2010 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Банката за развој при Советот на Европа (ЦЕБ) потпишаа Договор за заем за финансирање на Проектот за реконструкција и доградба на јавните здравствени установи – прва фаза. Проектот ќе овозможи значително подобрување на условите за

третман на пациентите, како и за работа на медицинскиот персонал.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 23.000.000,00 евра;
- каматна стапка: каматната стапка ќе се одредува на секоја транша поединечно;
- рок на отплата: 20 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 5 години.

• **Проект за водоснабдување и одведување отпадни води** – На 14.7.2010 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Европската инвестициска банка (ЕИБ) потпишаа Договор за заем за финансирање на Проектот за водоснабдување и одведување отпадни води. Проектот опфаќа приоритетни инвестициони проекти за водвод и канализација, со цел да се подобри снабдувањето со чиста вода за пиење, што директно влијае на здравствената заштита на граѓаните и на животната средина.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 50.000.000,00 евра;
- каматна стапка: ќе се одредува за секоја транша поединечно;
- рок на отплата: 25 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 5 години.

• **Дополнително финансирање на Проект за катастар на недвижности и регистрација** - На 24.9.2010 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Меѓународната банка за обновување и развој – Светска банка потпишаа Договор за заем за дополнително финансирање на Проектот за катастар на недвижности и регистрација. Со реализација на Проектот ќе се обзгожи дигитализација на постоечките катастарски мапи и планови и достапност на овие графички информации до граѓаните и приватниот и јавниот сектор преку Интернет, а ќе се подобри и точноста и ефикасноста на премерот преку комплетирање и надградба на државната геодетска референтна мрежа. Исто така, со Проектот ќе се изврши подобрување на условите за работа на подрачните одделенија на Управата за имотно-правни работи при Министерството за финансии како и автоматизација на деловните процеси и дигитализација на постојната евиденција за создавање дигитална архива, со цел да се обезбеди подобро извршување на услугите за корисниците.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 9.000.000,00 евра;
- каматна стапка: 6м либор со варијабилан распон (за евро валута);
- рок на отплата: 25 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 8 години.

•**Проект за подобрување на железничката пруга на Коридор 10** – На 15.10.2010 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Европската банка за обнова и развој потпишаа Договор за заем за финансирање на Проектот за подобрување на железничката пруга на Коридор 10. Целта на овој Проект е да се реконструира железничката пруга од Табановце до Гевгелија, која е дел од Коридорот 10.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 17.600.000,00 евра;
- каматна стапка: варијабилна каматна стапка од 6м еурибор+1 п.п;
- рок на отплата: 15 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 3 години.

•**Проект за реконструкција на казнено-поправните установи** - На 25.11.2010 година Министерството за финансии во име на Владата на Република Македонија и Банката за развој при Советот на Европа (ЦЕБ) потпишаа Договор за заем за финансирање на Проектот за реконструкција на казнено-поправните установи. Реализацијата на овој Проект ќе придонесе до промена на изгледот на затворите во Македонија, односно ќе се обезбедат услови за функционирање на затворите според европски стандарди, ресоцијализација и хумано постапување со осудени лица и создавање оптимални услови за престој и работа на осудените и вработените во затворите, јакнење на здравствените служби и грижа за здравјето, вработување нови кадри и нивна едукација.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 46.000.000,00 евра;
- каматна стапка: каматната стапка ќе се одредува на секоја транша поединечно;
- рок на отплата: 20 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 5 години.

IV.7.2. Новосклучени заеми на локална самоуправа

•**Проект за изградба на катни гаражи „Даме Груев“ и „Цветен пазар“** – На 10.12.2010 година Град Скопје и НЛБ Тутунска банка АД Скопје потпишаа Договор за долгорочен кредит со девизна клаузула во висина од 8.500.000,00 евра за финансирање на Проектот за изградба на катни гаражи Даме Груев и Цветен пазар. Преку изградба на катните гаражи на локациите „Цветен пазар“ и „Даме Груев“, ќе се обезбеди повеќекратно зголемување на бројот на паркинг места во централното градско подрачје, кое е со најголемо оптоварување со стационарен сообраќај.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 8.500.000,00 евра;
- каматна стапка: варијабилна каматна стапка од 3м еурибор+5,1 п.п;
- рок на отплата: 10 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 2 години.

IV.7.3. Новосклучени заеми на јавни претпријатија

• **Договор за мултивалутна кредитна линија** – На 8.1.2010 година АД ЕЛЕМ и Стопанска банка АД Скопје потпишаа Договор за мултивалутна кредитна линија во износ од 360.000.000,00 денари. Со краткорочното задолжување за обртни средства ќе се подобри економската и финансиската состојба на компанијата, ќе се избегнат ненавремените исплати на неодложните обврски кои се проследени со дополнителни трошоци по основ на камати и пенали, со што ќе се одржи платежната способност и бонитетот на компанијата. Краткорочното задолжување ќе овозможи непречено исполнување на основната дејност на АД ЕЛЕМ, а воедно остварување на планираното производство на електрична енергија, што ќе придинесе за намалување на трошоците за увоз на електрична енергија.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 360.000.000,00 денари;
- каматна стапка: 7,5% за краткорочен кредит; 6,5% за краткорочен кредит со девизна клаузула и
- рок на отплата: до 90 дена, сметано од денот на повлекувањето на средствата.

• **Договор за долгорочен кредит на Државна лотарија на Македонија** – На 29.7.2010 година Акционерско друштво за приредување игри на среќа АД-Скопје, во државна сопственост, Државна лотарија на Македонија и Охридска банка АД Охрид потпишаа Договор за долгорочен кредит во висина од 91.840.000,00 денари. Кредитното задолжување на Државна лотарија на Македонија обезбедува навремено сервисирање на обврските по Договорот за набавка на on-line лотариски систем.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 91.840.000,00 денари;
- каматна стапка: 7% годишно која се пресметува и плаќа месечно наназад;
- рок на отплата: 3 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 1 година.

• **Проект за изградба на катна гаража 5.13 - Мал ринг** – На 29.12.2010 година Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија и Стопанска банка АД Скопје и Комерцијална банка АД Скопје потпишаа Договор за долгорочен кредит во висина од 4.116.000,00 евра за финансирање на Проектот за изградба на катна гаража 5.13 - Мал ринг. Преку изградба на катна гаража 5.13 - Мал ринг ќе се обезбеди долгорочно решение за сообраќајните проблеми во центарот на градот кои се предизвикани од недостаток на паркинг места.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 4.116.000,00 евра;
- каматна стапка: 1г еурибор+4,75 п.п;
- рок на отплата: 12 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 2 години.

IV.8. Издадени гаранции во 2010 година

• **Државна гаранција на Република Македонија на обврските од Договорот за заем, наменет за финансирање на Проектот за модернизација на ТЕЦ Битола** - Договорот за задолжување меѓу АД ЕЛЕМ и Стопанска банка АД Скопје за Проектот за модернизација на ТЕЦ Битола е потпишан на 7.5.2010 година и на истиот датум е потпишан и Договорот за гаранција склучен меѓу Министерството за финансии и Стопанска банка АД Скопје. Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските во износ од 30.000.000 евра по Договорот за заем наменет за финансирање на Проектот за модернизација на ТЕЦ Битола.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 30.000.000 евра;
- каматна стапка: варијабилна каматна стапка од 1м еурибор+4,75 п.п;
- рок на отплата: 14 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 3 години.

• **Државна гаранција на Република Македонија на обврските од Договорот за заем наменет за финансирање на Проектот „Рехабилитација на шест хидроенергетски центри“** - На 29.11.2010 година АД ЕЛЕМ и Кредитната банка за обнова – КфВ потпишаа Договор за заем и на истиот датум е потпишан Договорот за гаранција помеѓу Министерството за финансии и банката КфВ, со кој Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските во износ од 27.100.000 евра по Договорот за заем за Проектот. Овој Проект опфаќа рехабилитација/замена на електричната и хидро-механичката опрема како и некои неопходни градежни работи на шест хидроенергетски центри ХЕЦ Глобочица, ХЕЦ Тиквеш, ХЕЦ Вруток, ХЕЦ Равен, ХЕЦ Врбен и ХЕЦ Шпиље. Реализацијата на овој Проект ќе овозможи зголемување и поефикасна употреба на хидроцентралите, како и зголемена безбедност на браните.

Условите под кои е потпишан овој Проект се следните:

- износ: 27.100.000,00 евра;
- каматна стапка: 6 месечен еурибор – 0,3% годишно;
- рок на отплата: 15 години со вклучен грејс период и
- грејс период: 5 години.

V. Преглед на квантитативните таргети

Согласно Законот за јавен долг (Сл. весник бр. 62/05, 88/08 и 35/11) долгот на Народна банка на Република Македонија се вклучува во опфатот на јавен долг и служи за статистички цели. Но, истиот не е вклучен при поставување на таргетите во политиката за управување со јавен долг. Од овие причини, во презентираниите податоци во Табела број 1, категоријата јавен долг не го вклучува долгот на Народна банка на Република Македонија.

Од Табелата бр. 1 може да се констатира дека параметрите од портфолиото на јавниот долг се во рамките на утврдените таргетите поставени во Стратегијата за управување со јавен долг за периодот 2010-2012 година. Ова значи дека Министерството за финансии управува со јавниот долг во согласност со овластувањата од Собранието на Република Македонија.

Табела бр.1

Споредба на портфолиото на јавниот долг и квантитативните таргети утврдени во Стратегијата за управување со јавен долг 2010-2012

Таргети	Параметри на портфолиото на јавниот долг заклучно со декември 2009 година*	Параметри на портфолиото на јавниот долг заклучно со декември 2010 година*	Таргети за периодот 2010 до 2012 година
Однос меѓу вкупниот јавен долг и БДП	27,1%	28,2%*	да не надминува 40%
Однос меѓу државен долг и БДП	23,9%	24,6%	да не надминува 30%
Однос меѓу вкупно гарантираниот долг и БДП	2,6%	3,3%	да не надминува 10%
Учество на евро долгот во вкупниот јавен долг	долг во евра-77,1%	долг во евра-72,8%	да не биде под ниво од 70%
Нето задолжување по основ на вкупен јавен долг во 2009 година	211,7 мил. евра	162,4 мил. евра	350 мил. евра
Нето задолжување по основ на гарантиран јавен долг во 2009 година	3,8 мил. евра	50,8 мил. евра	150 мил. евра

*Согласно член 7 став 4 од Законот за јавен долг, долгот на НБРМ не претставува дел од политиката за управување со јавниот долг и тој не е вклучен во пресметките потребни за следење на реализацијата на таргетите.

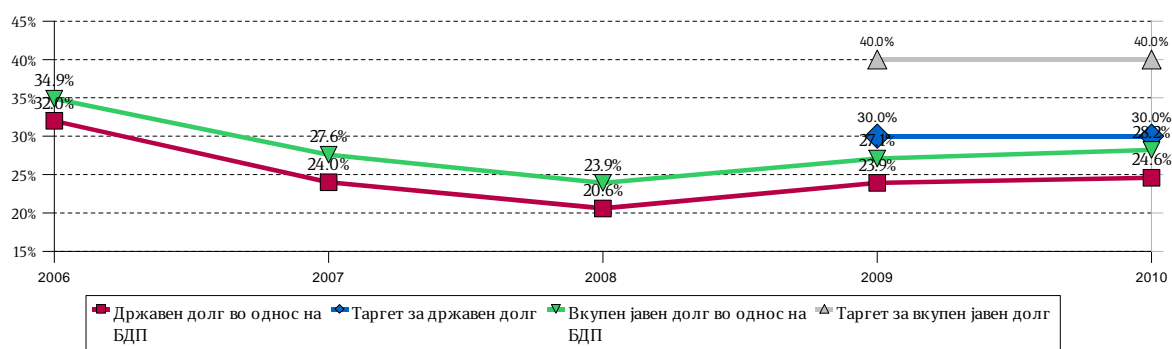
Извор: Министерството за финансии (МФ)

V.1. Јавен долг и државен долг во однос на БДП

Првиот таргет утврден во Стратегијата за управување со јавен долг 2010-2012 го лимитира нивото на јавниот долг и гласи: „јавниот долг во однос на БДП не смее да надминува 40% во наредните три години“. Согласно Законот за јавен долг, долгот на НБРМ не претставува дел од политиката за управување со јавниот долг, па затоа тој не се вклучува во пресметките на овој таргет. Така, по претходно исклучување на долгот на НБРМ, јавниот долг на Република Македонија за 2010 година изнесува 28,2% од БДП.

Понатаму, вториот таргет ја дава максималната граница на државниот долг, односно: „државниот долг не смее да го надминува нивото од 30% во однос на БДП“. На крајот на 2010 година, државниот долг во однос на БДП изнесува 24,6%.

Графикон бр.7
Споредба на односот јавен долг/БДП, државен долг/БДП и таргетите поставени со Стратегијата

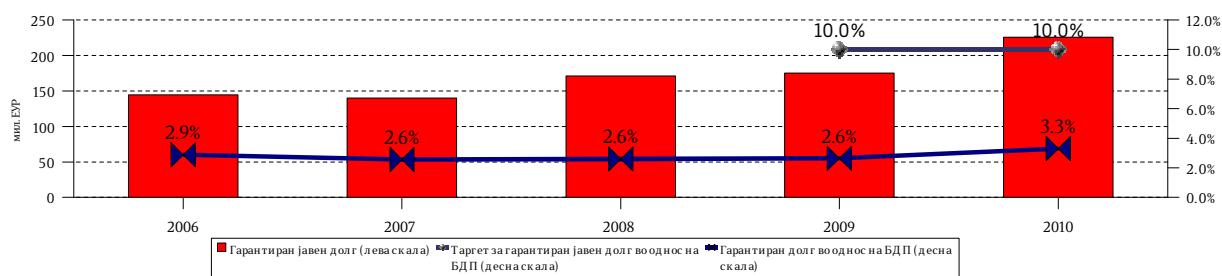

Извор: МФ

V.2. Гарантиран јавен долг во однос на БДП

Согласно таргетите утврдени во Стратегијата за управување со јавен долг 2010-2012 кои се однесуваат на издавањето гаранции, „износот на гарантираниот јавен долг во наредните три години не смее да надмине ниво од 10% од БДП“. Заклучно со декември 2010 година, реалната состојба на издадените гаранции е под нивото на утврдениот таргет и изнесува 3,3% во однос на БДП.

Графикон бр.8
Споредба на односот гарантиран долг/БДП и таргетите

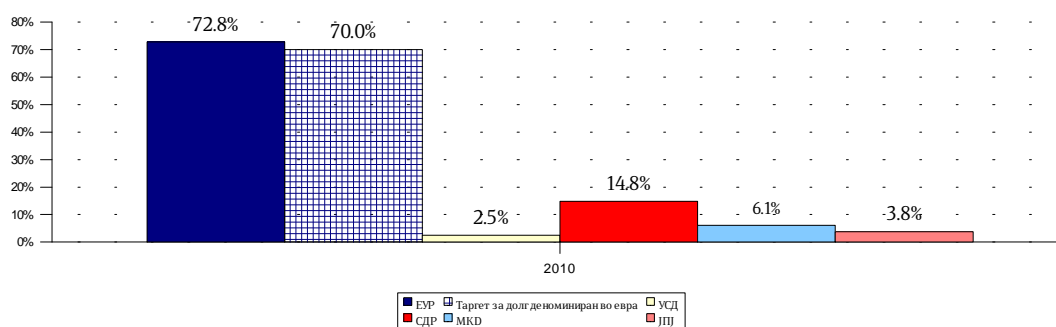

Извор: МФ

V.3. Учество на евро долгот во вкупниот јавен долг

Во текот на 2010 година валутната структура на вкупниот јавен долг е во рамките на утврдените таргети при што определбата на Министерството за финансии новите задолжувања да бидат во евро валута се задржа. Ова произлегува од de facto фиксниот режим на девизниот курс на денарот во однос на еврото. На крајот на 2010 година учеството на евро долгот во вкупниот јавен долг изнесува 72,8% и е во рамките на утврдениот таргет според кој учеството на евро долгот во вкупниот јавен долг да не биде под ниво од 70%.

Графикон бр. 9
Валутна структура на надворешниот јавен долг и таргетот за 2010 год.

Извор: МФ

V.4. Нето задолжување во 2010 година

Нето задолжувањето во текот на 2010 година го вклучува планираното повлекување средства по основ вкупниот јавен долг намалено за планираните отплати по основ на истиот. Согласно дефинираниот таргет „нето задолжувањето во 2010 година по основ на вкупниот јавен долг не смее да надмине 350 милиони евра“, додека реализираното нето задолжување изнесува 162,4 милиони евра. Врз основа на ова, може да се заклучи дека и по основ на овој таргет нето задолжувањето е во рамките на утврдените лимити дефинирани во Стратегијата.

V.5. Ново издадени гаранции

Со цел намалување на ризикот од потенцијалните обврски, се дефинира годишниот износ на нето задолжување по основ на гарантиран долг на јавните претпријатија, при што „максималниот износ на нето задолжувањето по основ на гарантиран долг во 2010 година не смее да надмине 150 милиони евра“. Во текот на 2010 година од планираните 150 милиони евра, реализирани се 50,8 милиони евра нето задолжување по основ на гарантиран јавен долг.

VI. Активности во управувањето со јавниот долг

VI.1. Повлечени средства по основ на надворешен јавен долг

Табела бр.2
Повлекувања по основ на веќе склучени и новосклучени кредити по кредитори и нивоа на јавен долг

<i>Во милиони евра</i>	Јан-Дек 2010 Реализација	Планирани повлекувања Јан-Дек 2010	Процент на реализација во 2010
Вкупен јавен долг	145,9	202,3	72,1%
Државен долг	85,0	121,0	70,3%
Долг на централна влада	85,0	121,0	70,3%
Официјални кредитори	82,8	121,0	68,4%
Мултилатерални кредитори	64,2	97,8	65,6%
ИБРД	52,3	78,1	66,9%
ЦЕДБ	9,5	10,7	88,8%
ЕБРД	2,4	8,2	29,4%
ЕИБ	0,0	0,9	0,0%
Билатерални кредитори	18,6	23,2	80,3%
Приватни кредитори	2,2	0,0	-
Јавни претпријатија	60,9	81,3	74,8%
Официјални кредитори	60,9	81,3	74,8%
Мултилатерални кредитори	59,3	75,1	79,0%
ИБРД	2,2	7,7	28,4%
ЕБРД	4,6	9,2	49,9%
ЕИБ	52,5	58,3	90,2%
Билатерални кредитори	1,6	6,2	25,2%
Приватни кредитори	0,0	0,0	-

Извор: МФ и НБРМ

VI.2. Примарен пазар на ДХВ

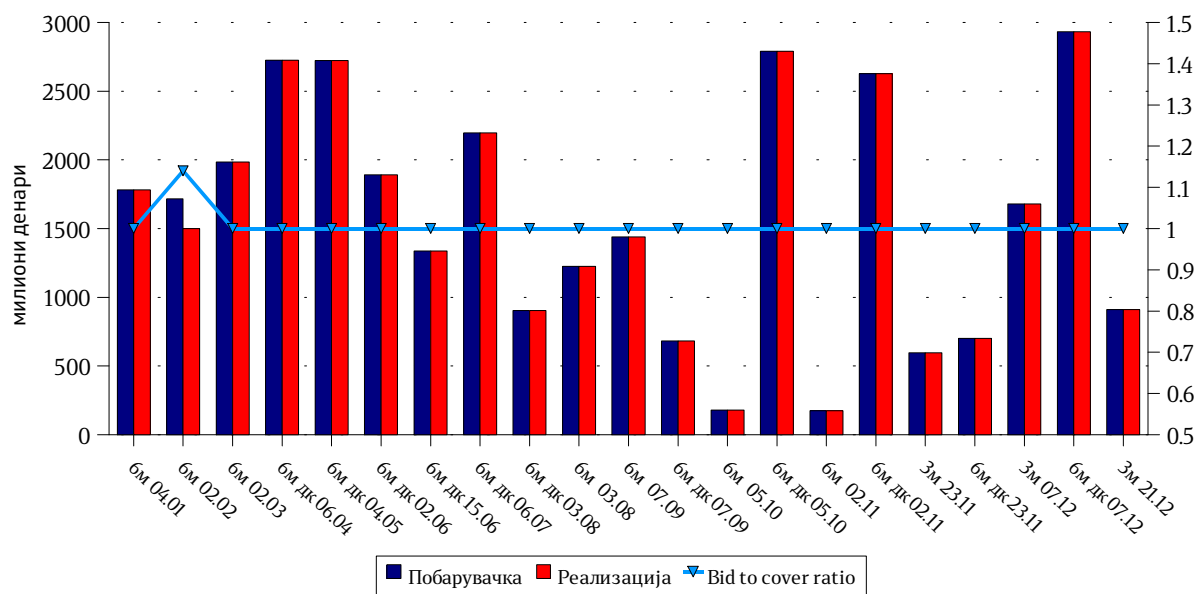
Табела бр. 3

Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзница

	<i>во милиони евра</i>	Q1-2010	Q2-2010	Q3-2010	Q4-2010	Вкупно Q1-Q4-2010
I	Нето издадени континуирани државни хартии од вредност	-1.2	31.2	10.6	60.2	100.7
2	3-месечни ДЗ	-51.3	0.0	0.0	51.2	-0.1
3	6-месечни ДЗ	50.1	58.0	18.8	11.9	138.8
4	12-месечни ДЗ	-0.1	-20.6	-7.5	0.0	-28.2
5	2-годишна ДО	0.0	-2.6	-0.7	-3.0	-6.3
6	3-годишна ДО	0.0	-3.5	0.0	0.0	-3.5
II	9-та емисија на обврзница за денационализација		30.0			30.0
I+II	Вкупно	-1.2	61.2	10.6	60.2	130.7

Извор: МФ

Графикон бр. 10
Побарувачка и реализација на аукциите на државни хартии од вредност,
јануари – декември 2010 година

Извор: МФ

*Bid to cover ratio- коефициент кој ја прикажува покриеноста на реализацијата со побарувачка

Табела бр.4
Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2010 година

Датум на одржување на аукциите	Каматна стапка на 3-месечни ДЗ	Каматна стапка на 6-месечни ДЗ	Каматна стапка на 12-месечни ДЗ
Јануари			
Февруари			
Март			
Април			
Мај			
Јуни			
Јули			
Август		5,00	
Септември		4,70	
Октомври		4,70	
Ноември	4,50	4,50	
Декември	4,46		

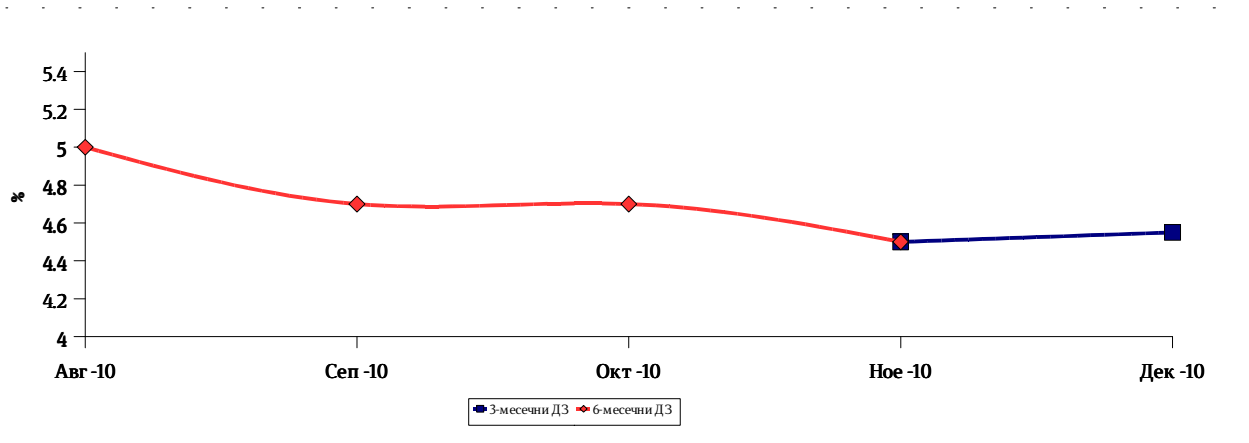
Извор: МФ

Табела бр.5
 Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2010 година

Датум на одржување на аукциите	Каматна стапка на 3-месечни ДЗ	Каматна стапка на 6-месечни ДЗ	Каматна стапка на 12-месечни ДЗ
Јануари		5,20	
Февруари		5,00	
Март		4,99	
Април		4,99	
Мај		4,99	
Јуни		4,99	
Јули		4,70	
Август		4,70	
Септември		4,40	
Октомври		4,40	
Ноември		4,30	
Декември		4,30	

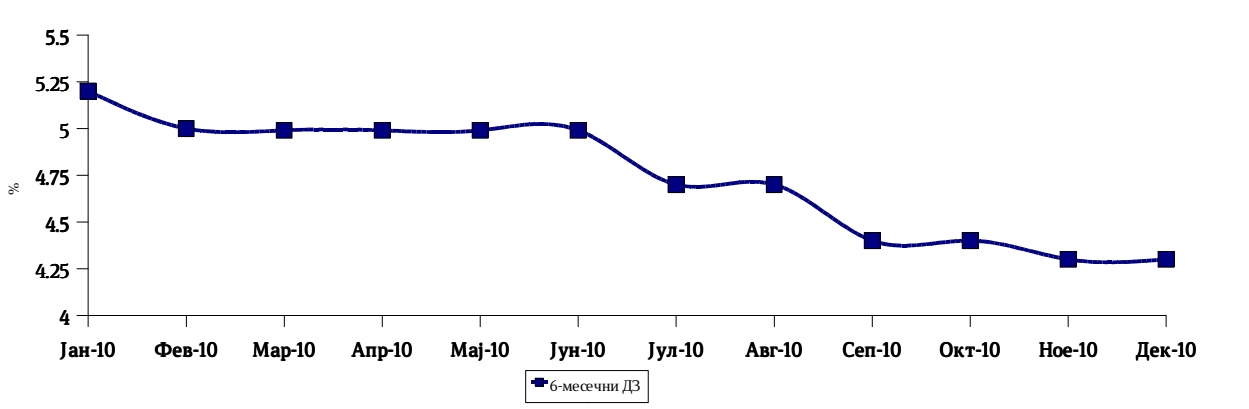
Извор:МФ

Графикон бр. 11 Просечни каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ без девизна клаузула

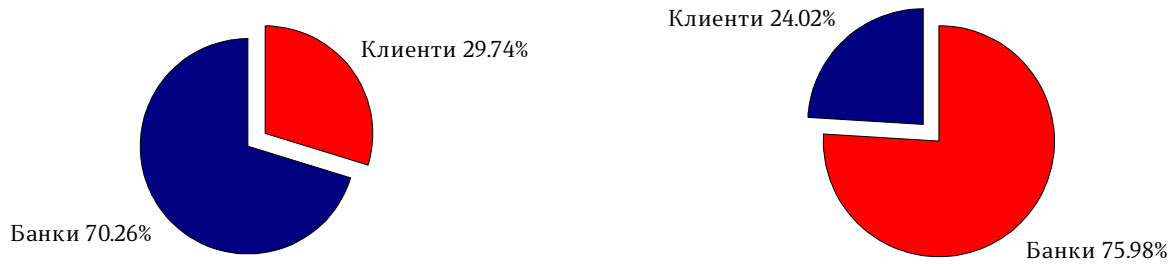
Извор:МФ

Графикон бр. 12 Просечни каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ со девизна клаузула

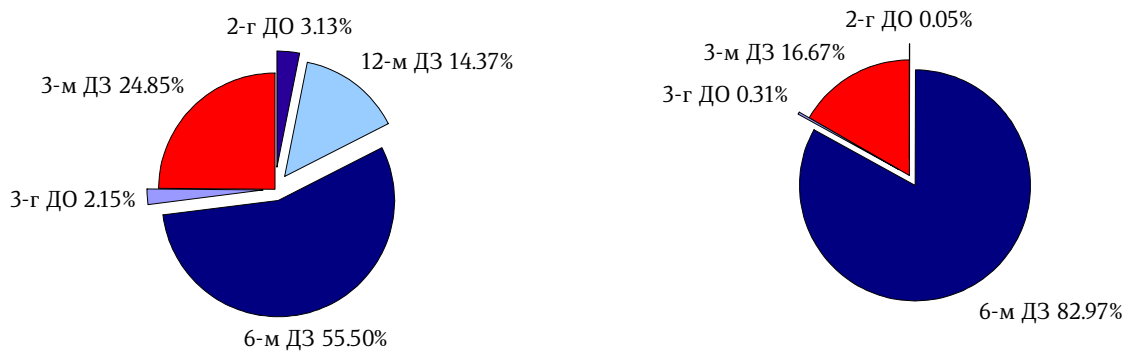
Извор:МФ

Графикон бр.13
 Сопственичка структура на континуирани ДХВ
 31.12.2009 год. 31.12.2010 год.

Извор:МФ

Графикон бр. 14
 Рочна структура на континуирани ДХВ
 31.12.2009 год. 31.12.2010 год.

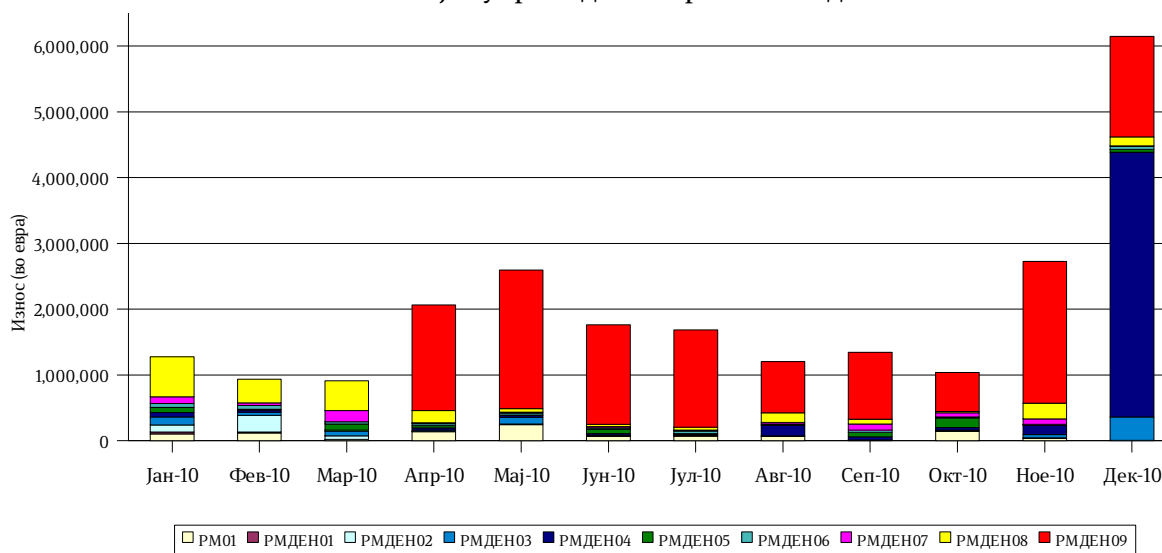

Извор:МФ

VI.3. Секундарен пазар на ДХВ

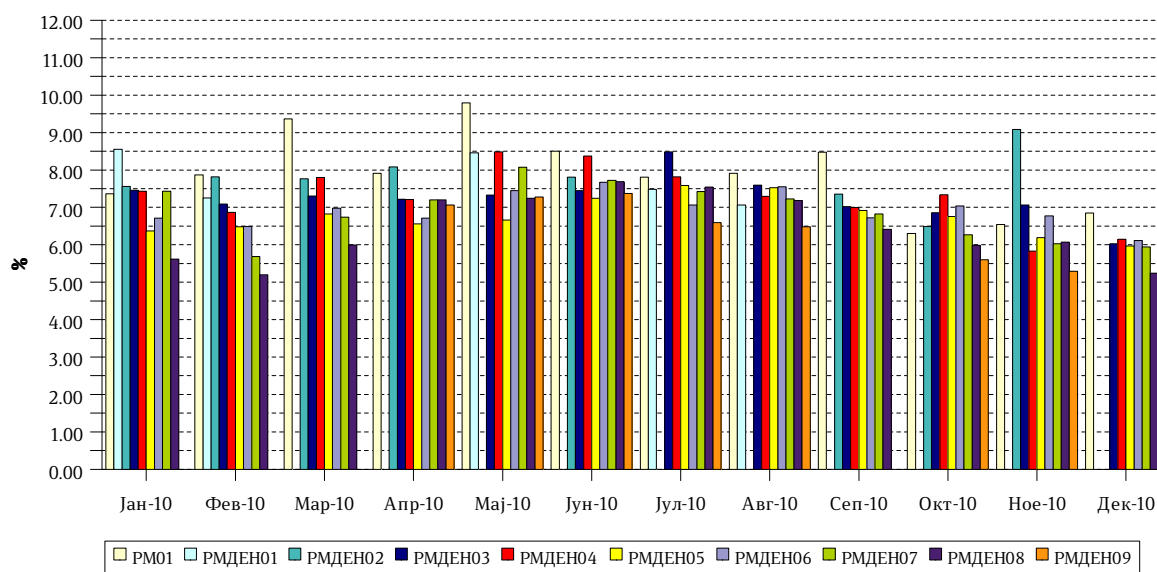
VI.3.1. Македонска берза АД Скопје

Графикон бр. 15
Обем на тргување со структурни државни обврзници,
јануари – декември 2010 година

Извор: Македонска берза АД Скопје

Графикон бр. 16
Принос до достасување на структурните државни обврзници,
јануари – декември 2010 година

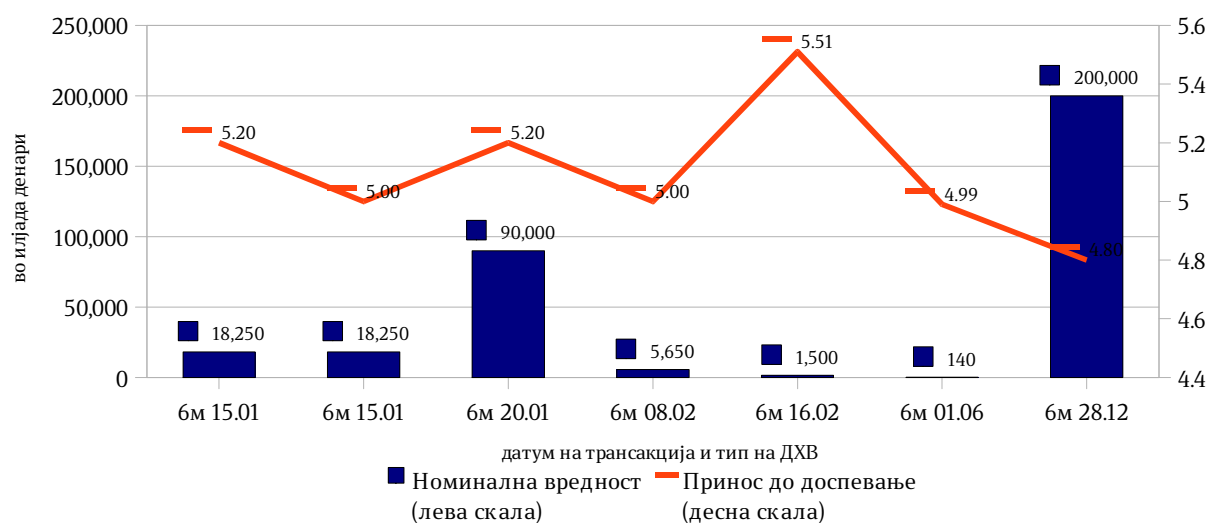

Извор: Македонска берза АД Скопје

VI.3.2. Пазари преку шалтер

Графикон бр. 17

Склучени трансакции со државни хартии од вредност на пазарот преку шалтер, јануари – декември 2010 година

Извор: НБРМ

VI.4. Сервисирање на вкупниот јавен долг

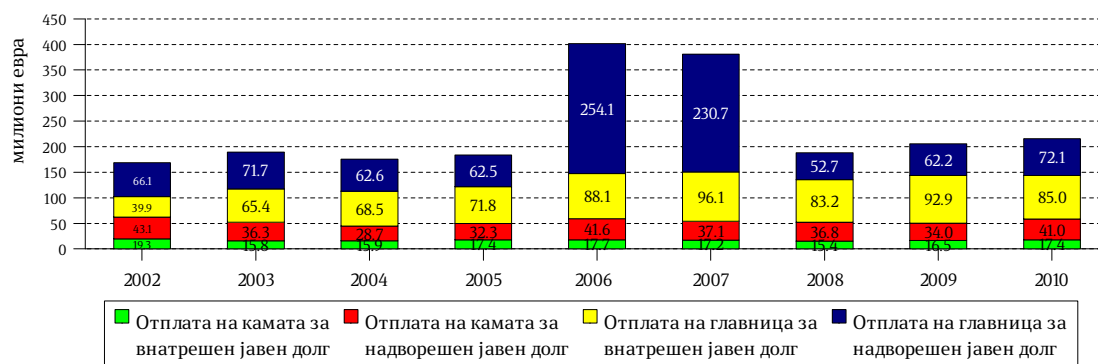
Табела бр.6

Отплати по основа на вкупен јавен долг за 2010 година (во милиони евра)

Основ	Квартал 1 2010	Квартал 2 2010	Квартал 3 2010	Квартал 4 2010	Вкупно 2010
Камата по основа на надворешен јавен долг	3,2	4,6	20,3	12,9	41,0
Камата по основа на внатрешен јавен долг	1,7	8,2	3,0	4,6	17,4
Вкупно камата по основа на вкупен јавен долг	4,8	12,8	23,3	17,5	58,4
Главница по основа на надворешен јавен долг	18,4	13,0	18,1	22,6	72,1
Главница по основа на внатрешен јавен долг	0,0	52,1	5,0	27,9	85,0
Вкупно главница по основа на вкупен јавен долг	18,4	65,1	23,2	50,5	157,1

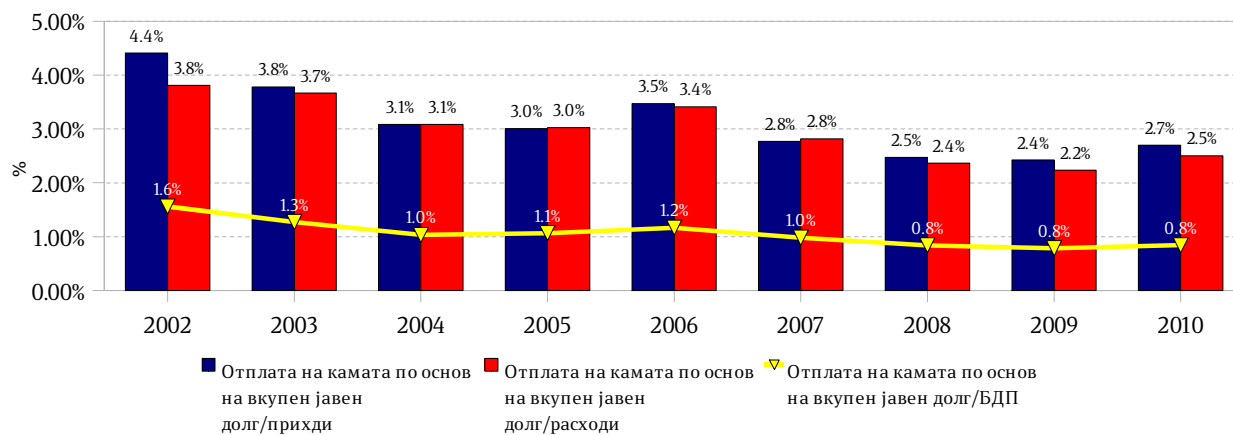
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 18
Отплата на камата и главница по основ на вкупен јавен долг

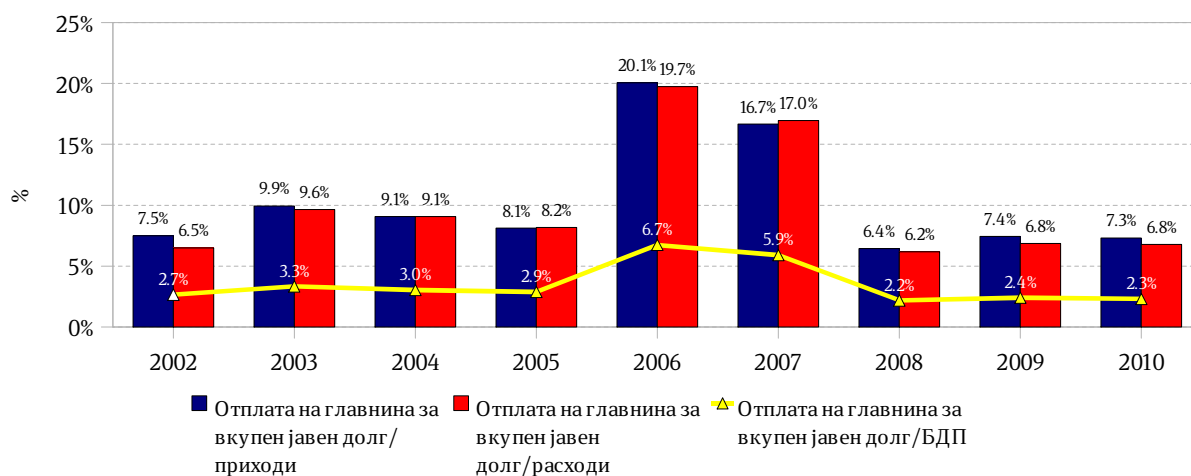
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.19
Каматни трошоци за сервисирање на вкупниот јавен долг во однос на приходи, расходи и БДП

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.20
Отплата на главнина за вкупен јавен долг во однос на приходи, расходи и БДП

Извор: МФ и НБРМ

VII. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг

VII.1. Вкупен јавен долг

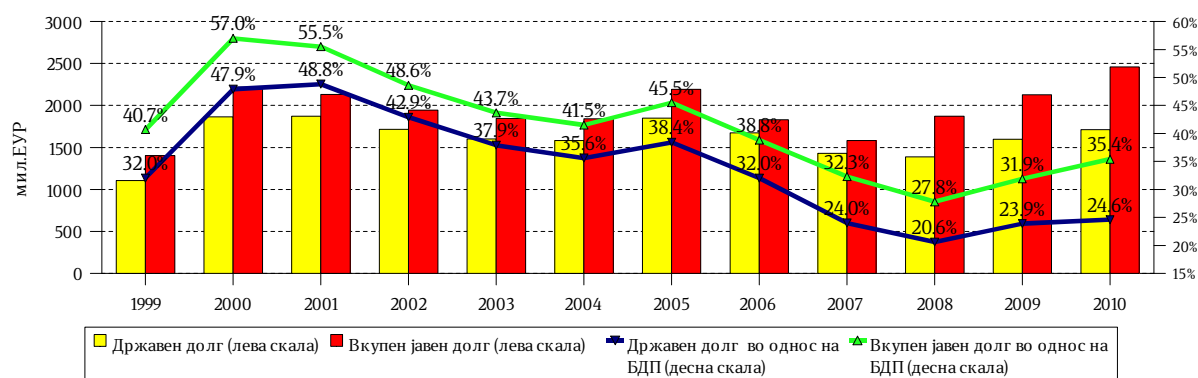
Табела бр. 7

Вкупен јавен долг според методологијата GFS и Законот за јавен

во милиони евра	2006	2007	2008	2009	2010
Надворешен јавен долг	1,223.0	1,027.9	1,115.7	1,373.8	1,484.3
Државен долг	1,025.2	877.2	921.2	1,105.3	1,173.8
Централна банка	42.4	0.0	0.0	71.7	76.4
Јавни претпријатија	155.4	150.6	194.5	196.8	234.1
Домашен јавен долг	806.5	899.9	754.5	755.0	973.7
Државен долг	648.4	552.8	465.5	492.0	537.0
Централна банка	155.3	344.3	285.2	260.4	422.5
Јавни претпријатија	2.8	2.8	3.5	2.7	14.3
Вкупен јавен долг според GFS методологија и законот за јавен долг	2,029.5	1,927.8	1,870.2	2,128.8	2,458.0
Вкупен јавен долг како % од просечен БДП	38.8	32.3	27.8	31.9	35.4
Државен долг	1,673.6	1,430.0	1,387.1	1,597.2	1,710.8
Државен долг како % од БДП	32.0	24.0	20.6	23.9	24.6

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.21
Движење на јавниот долг во однос на БДП

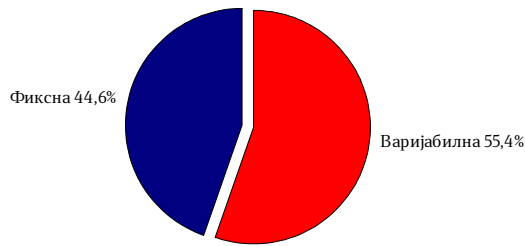
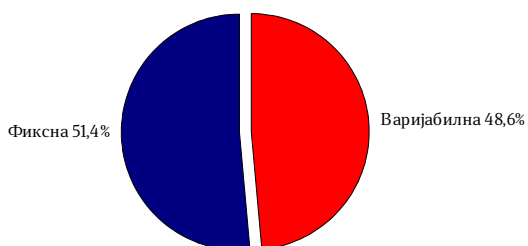

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.22
Каматна структура на вкупниот јавен долг

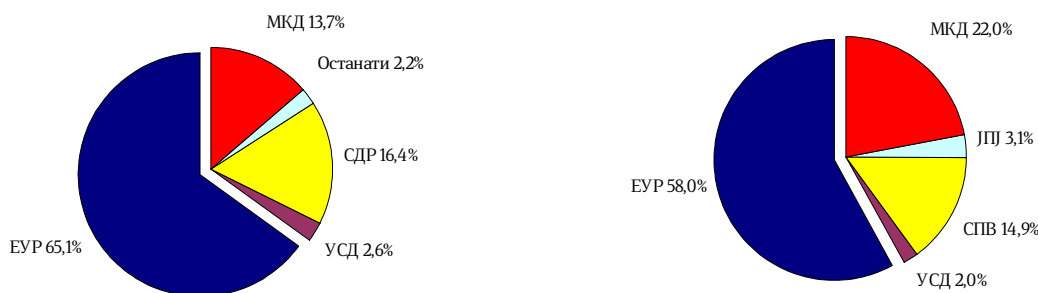
31.12.2009 год.

31.12.2010 год.

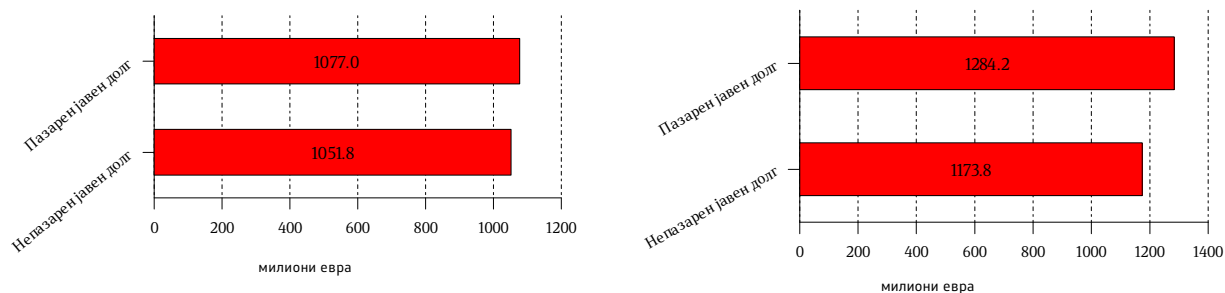
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 23
Валутна структура на вкупниот јавен долг
31.12.2009 год. 31.12.2010 год.

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.24
Пазарен/непазарен вкупен јавен долг
31.12.2009 год. 31.12.2010 год.

Извор: МФ и НБРМ

Индикатори за ризик на портфолиото на државен долг

	31/12/2007	31/12/2008	31/12/2009	31/12/2010
Внатрешен долг	2.77	2.35	1.76	1.38
Надворешен долг	9.11	8.54	7.22	6.95
Вкупен долг	6.87	6.43	5.51	5.2

Извор: МФ

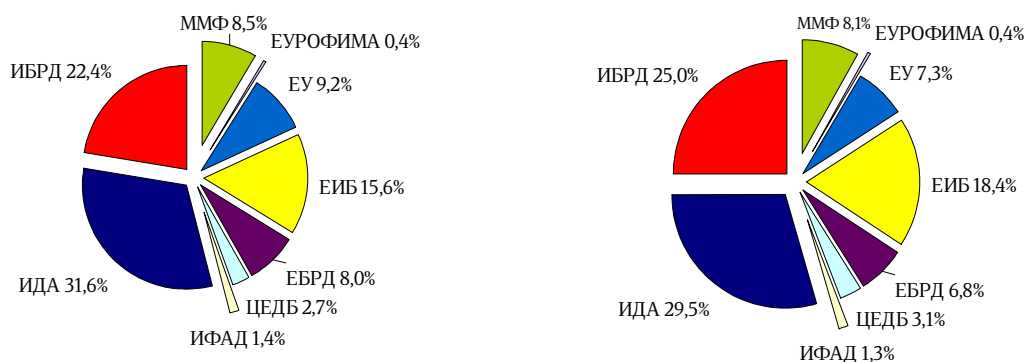
	31/12/2007	31/12/2008	31/12/2009	31/12/2010
Структурни обврзници	2.24	2.09	1.97	2.13
Континуирани ДХВ	0.64	0.52	0.31	0.24
Внатрешен долг	1.95	1.68	1.26	1.03

Извор: МФ

	31/12/2007	31/12/2008	31/12/2009	31/12/2010
Внатрешен долг	2.37	2.03	1.56	1.26
Надворешен долг	7.35	7.03	5.95	5.31
Вкупен долг	5.59	5.33	4.58	4.03

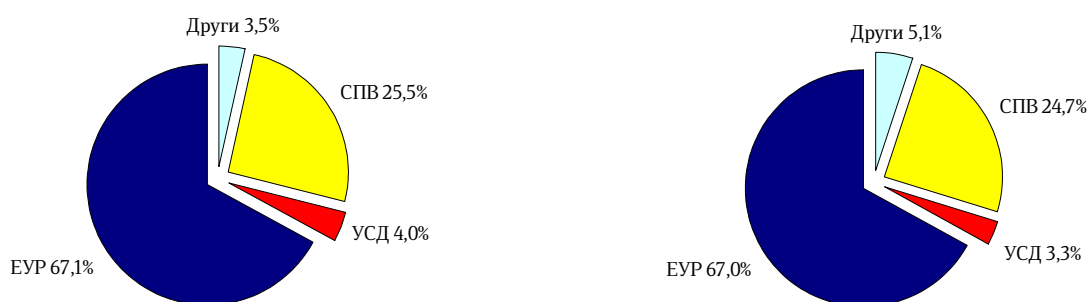
Извор: МФ

Графикон бр. 26
Структура на надворешниот јавен долг по мултилатерални кредитори
31.12.2009 год. 31.12.2010 год.

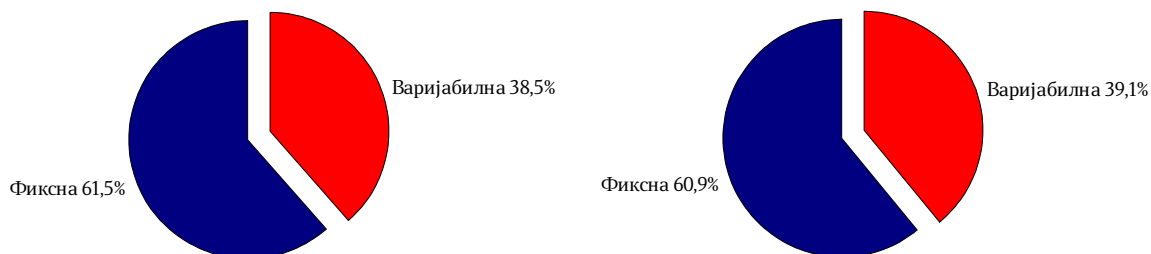
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 27
Валутна структура на надворешниот јавен долг
31.12.2009 год. 31.12.2010 год.

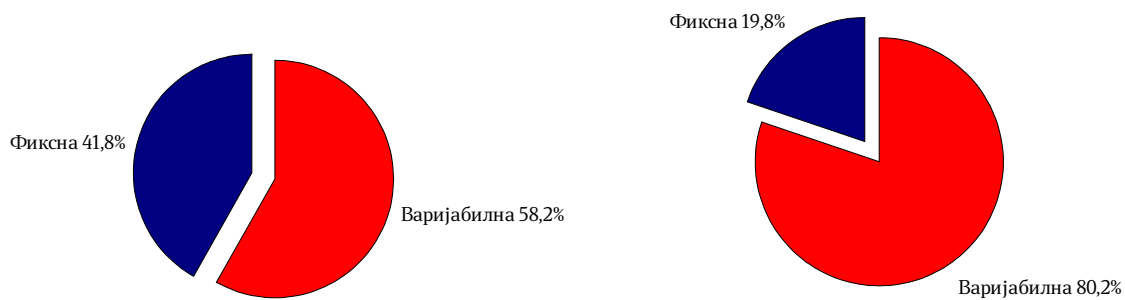
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 28
Каматна структура на надворешниот јавен долг
31.12.2009 год. 31.12.2010 год.

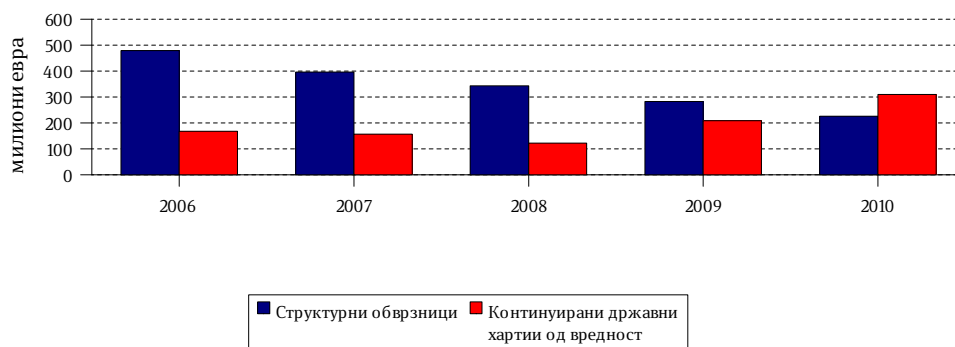
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 30
 Каматна структура на внатрешниот јавен долг
 31.12.2009 год. 31.12.2010 год.

Извор: МФ

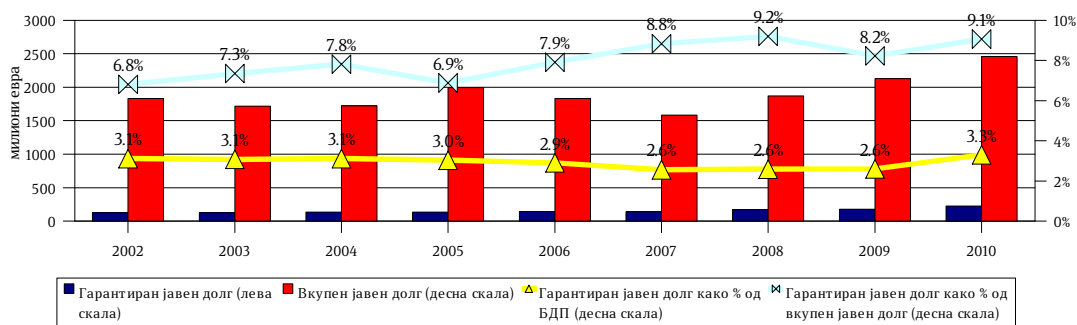
Графикон бр.31
 Однос меѓу состојбата на структурните обврзници и континуираните ДХВ

Извор: МФ

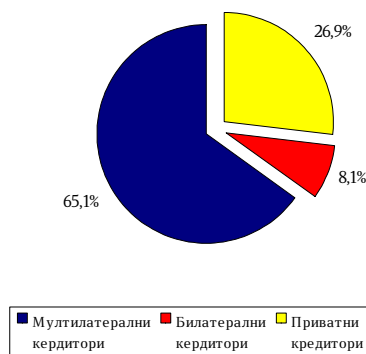
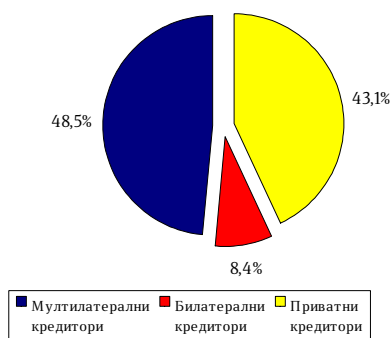
VII.4. Гарантиран јавен долг

Графикон бр.32
Состојба на гарантиран јавен долг

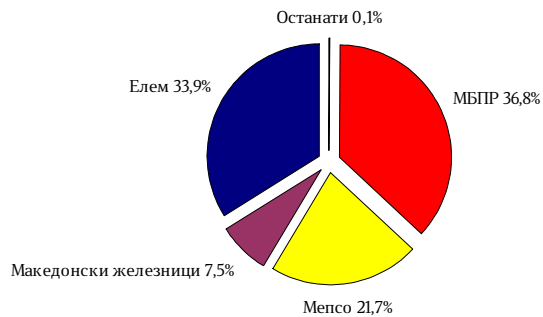
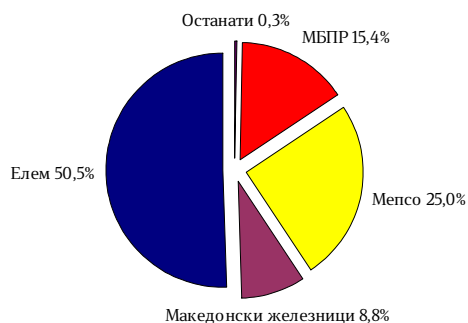
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.33
Гарантиран јавен долг по кредитори
31.12.2009 година 31.12.2010 година

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.34
Гарантиран јавен долг по должници
31.12.2009 година 31.12.2010 година

Извор: МФ и НБРМ